

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Beleidsregels terugvordering Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Edam-Volendam

---

Hoofdstuk 1 Algemeen

Artikel 1. Begrippen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
2. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
  - a. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam;
  - b. fraudevordering: vordering in verband met ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleende uitkering als gevolg van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht;
  - c. inlichtingenplicht: verplichting genoemd in artikel 17, eerste lid van de Participatiewet, artikel 13, eerste lid van de IOAW, artikel 13, eerste lid van de IOAZ en artikel 30c, tweede en derde lid van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
  - d. uitkering: bijstand op grond van de Participatiewet alsmede een uitkering op grond van de IOAW en de IOAZ;
  - e. bruteren: het verhogen van de vordering met loonbelasting en premies volksverzekeringen waarvoor de gemeente die de uitkering verstrekt krachtens de Wet op de loonbelasting 1964 inhoudingsplichtige is, voor zover deze belasting en premies niet verrekend kunnen worden met de door het college af te dragen loonbelasting en premies volksverzekeringen.

Artikel 2. Algemene bepaling met betrekking tot de bevoegdheid tot opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en brutering

Het college:

- a. maakt gebruik van de bevoegdheid tot het opschorten van het recht op uitkering voor de duur van ten hoogste acht weken zoals neergelegd in de artikelen 54, eerste lid van de Participatiewet en artikel 17, eerste lid IOAW en IOAZ;
- b. maakt gebruik van de bevoegdheid tot het herzien of intrekken van het besluit tot toekenning van uitkering zoals neergelegd in de artikelen 54, derde lid, laatste volzin van de Participatiewet en artikel 17, derde lid, laatste volzin van de IOAW en IOAZ;
- c. maakt gebruik van de bevoegdheid tot terugvordering zoals neergelegd in de artikelen 58, tweede lid en artikel 59 van de Participatiewet alsmede artikel 25, tweede en derde lid en artikel 26 van de IOAW en IOAZ;
- d. bruteert de vordering, welke is ontstaan door gebruik te maken van de onder c genoemde bevoegdheden, bij gebreke van tijdige betaling; en
- e. maakt gebruik van de bevoegdheid tot verrekening van inkomsten als bedoeld in artikel 58, vierde lid van de Participatiewet en artikel 25, vierde lid van de IOAW en IOAZ.

Artikel 3. Uitzonderingen voortvloeiende uit jurisprudentie

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 2, aanhef en onder c, beperkt het college – in het geval dat bij het college gegevens bekend zijn geworden die hadden moeten leiden tot wijziging of beëindiging van de uitkering - de terug te vorderen uitkering tot het bedrag dat over zes maanden teveel of ten onrechte is verstrekt, te rekenen vanaf de datum waarop bij het college gegevens bekend zijn geworden die hadden moeten leiden tot wijziging of beëindiging van de uitkering.
2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing indien de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, omdat de belanghebbende de inlichtingenplicht niet of niet behoorlijk is nagekomen.
3. In afwijking van het bepaalde in artikel 2, aanhef en onder d, ziet het college af van brutering indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van belanghebbende en hem niet kan worden verweten dat de betaling van de schuld niet reeds is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.

Artikel 4. Reikwijdte vorderingen op grond van het Bbz 2004

Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) heeft specifieke dwingende terug- en invorderingsbepalingen. Voor zover in het Bbz 2004 ruimte is gelaten voor de wijze waarop terug- en invordering kan plaatsvinden, wordt aansluiting gezocht bij hetgeen in deze beleidsregels is aangegeven.

Hoofdstuk 2

Geheel of gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering van uitkering

Artikel 5. Geheel of gedeeltelijk afzien van terugvordering wegens schuldenproblematiek

1. Het college verleent medewerking aan een schuldregeling indien:
  - a. redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden; en
  - b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen, en
  - c. de vordering van de gemeente wegens teruggevorderde uitkering ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang; en
  - d. het verzoek tot medewerking aan een schuldsanering of schuldbemiddeling wordt ingediend door een bij het NVVK aangesloten schuldbemiddelingsinstantie of een Nederlandse gemeente.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien:
  - a. de terugvordering van uitkering het gevolg is van verwijtbaar gedrag, dan wel de vordering ziet op bijstand die is verstrekt in de vorm van een geldlening op grond van het bepaalde in artikel 48, tweede lid, aanhef en onder b, van de Participatiewet; of
  - b. de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek op een goed of goederen, behoudens voor zover de vordering niet op die goederen verhaald kan worden; of
  - c. de wet bepalingen bevat die in de weg staan aan medewerking aan een minnelijke schuldenregeling.
3. Het besluit om medewerking te verlenen aan een schuldregeling wordt ingetrokken indien:
  - a. niet binnen twaalf maanden nadat het besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling tot stand is gekomen die voldoet aan de eisen bedoeld in het eerste lid; of
  - b. de belanghebbende de aan de schuldregeling verbonden verplichtingen verwijtbaar niet nakomt; dan wel
  - c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Artikel 6. Afzien van terugvordering of van verdere terugvordering na het voldoen aan de betalingsverplichting

1. Op schriftelijk verzoek van de belanghebbende kan het college besluiten van (verdere) terugvordering af te zien indien de belanghebbende:
  - a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan en ten minste 75% van de hoofdsom van de vordering heeft voldaan; of
  - b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode alsnog heeft betaald en ten minste 75% van de hoofdsom van de vordering heeft voldaan; of
  - c. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom, in één keer aflost, na gedurende vijf jaar volledig aan de betalingsverplichtingen te hebben voldaan.
2. De in het eerste lid onder a. en b. genoemde termijn is drie jaar indien het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan en de terugvordering niet het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht dan wel tekortschietend besef van verantwoordelijkheid.
3. De in het eerste lid onder a. en b. genoemde termijn is tien jaar indien de terugvordering van uitkering het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht en hiervoor een bestuurlijke boete is opgelegd of aangifte is gedaan op grond van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 7. Uitzondering

1. Artikel 6 is niet van toepassing:
  - a. ten aanzien van vorderingen welke door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voor zover de vordering niet op die goederen verhaald kan worden;
  - b. indien belanghebbende een eigen woning bezit, waardoor belanghebbende over vermogen beschikt;
  - c. indien naast een bestaande vordering een nieuwe verwijtbare vordering is ontstaan;

- d. indien voor de inning van de vordering dwanginvordering door middel van beslag heeft plaatsgevonden;
  - e. ten aanzien van vorderingen waarbij verstrekking heeft plaatsgevonden als bedrijfskapitaal op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004;
  - f. indien de vordering een opgelegde bestuurlijke boete betreft.
2. Het op basis van artikel 6 genomen besluit tot (gedeeltelijk) afzien van terugvordering wordt ingetrokken, indien op een later tijdstip blijkt dat belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Artikel 8. Ambtshalve kwijtschelding

1. Het college kan, naast de in deze regels genoemde kwijtscheldingsgronden, afzien van verdere terugvordering en de vordering afboeken indien belanghebbende gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en het niet aannemelijk is dat er op enig moment in de toekomst betaald zal worden.
2. De termijn uit het vorige lid bedraagt tien jaar, indien de terugvordering van uitkering het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht en hiervoor een bestuurlijke boete is opgelegd of aangifte is gedaan op grond van het Wetboek van Strafrecht.
3. Deze bepaling is niet van toepassing op de vordering die de betaling van een bestuurlijke boete betreft.

Artikel 9. Afzien van terugvordering bij kruimelbedragen

In afwijking van het bepaalde in artikel 2, onder c, kan het college afzien van het nemen van een terugvorderingsbesluit indien het netto terug te vorderen bedrag lager is dan € 50,00 en er ten laste van belanghebbende geen andere vorderingen openstaan, tenzij het bedrag kan worden verrekend.

Artikel 10. Afzien van terugvordering wegens dringende redenen

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan het college besluiten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien.

Hoofdstuk 3

Invordering van teruggevorderde uitkering

Artikel 11. Algemeen

1. Het college start de invordering gelijktijdig met de afgifte van het besluit tot terugvordering en hanteert daarbij de in artikel 4:87 van de Awb genoemde betalingstermijn van zes weken.
2. Het gelijktijdig met het terugvorderingsbesluit afgegeven invorderingsbesluit omvat daarbij de volgende punten:
  - a. de hoogte van (het saldo van) de vordering;
  - b. de betalingsverplichting om de vordering in zijn geheel te voldoen;
  - c. de datum waarop de betalingsverplichting ingaat;
  - d. de mogelijkheid voor belanghebbende om binnen 6 weken na verzenddatum van de beschikking als bedoeld in artikel 4.87 van de Awb een betalingsregeling te treffen;
  - e. op welke wijze het besluit, bij gebrekkige betaling, ten uitvoer zal worden gelegd;

Artikel 12. Verrekening

Onverminderd het bepaalde in artikel 60, vierde lid, van de Participatiewet en artikel 28, tweede lid van de IOAW, respectievelijk IOAZ en ongeacht de in artikel 11 genoemde betalingstermijn, gaat het college indien mogelijk, direct na afgifte van het besluit tot terugvordering over tot verrekening van de vordering met een eventueel recht op algemene bijstand of een uitkering in het kader van de IOAW of IOAZ.

Artikel 13. Uitstel van betaling

1. Het college verleent uitstel van betaling indien het ambtshalve dan wel op basis van een gemotiveerd verzoek van belanghebbende duidelijk is dat belanghebbende geen mogelijkheid heeft om binnen de gestelde betalingstermijn tot algehele aflossing van de vordering over te gaan.
2. Voor zover belanghebbende beschikt over aflossingscapaciteit verbindt het college aan het verleende uitstel de voorwaarde dat belanghebbende deze aflossingscapaciteit aanwendt ter aflossing van de openstaande vordering.

3. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid verbindt het college, indien het een fraudevordering betreft, aan de verlening van (verder) uitstel de extra voorwaarde dat belanghebbende indien hij over vermogen beschikt dan wel komt te beschikken, dit vermogen – voor zover dit meer bedraagt dan de voor hem geldende bijstandsnorm – aanwendt ter aflossing van de openstaande schuld.
4. Bij de vaststelling of belanghebbende over vermogen beschikt als bedoeld in het derde lid:
  - a. worden de vorderingen die het gevolg zijn van te veel ontvangen uitkering buiten beschouwing gelaten; en
  - b. is het bepaalde in artikel 34, tweede lid, onder a en d van de Participatiewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het uitstel wordt ingetrokken dan wel gewijzigd indien:
  - a. de belanghebbende de nader overeengekomen aflossing niet nakomt;
  - b. de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid; of
  - c. veranderde omstandigheden zich verzetten tegen voortdurend van het uitstel.

Artikel 14. Vaststelling van de hoogte van de maandelijkse aflossingscapaciteit

1. Bij belanghebbenden met een uitkering ingevolge de Participatiewet, IOAW of IOAZ, bedraagt de aflossingscapaciteit:
  - a. 10% van de van toepassing zijnde uitkeringsnorm per maand inclusief vakantietoeslag, maar niet meer dan het bedrag dat ingevolge het bepaalde in artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor beslag in aanmerking zou komen, indien de vordering het gevolg is van het niet, of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht;
  - b. 6% van de van toepassing zijnde uitkeringsnorm per maand inclusief vakantietoeslag, maar niet meer dan het bedrag dat ingevolge het bepaalde in artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor beslag in aanmerking zou komen, in overige situaties.
2. Indien belanghebbende een inkomen boven bijstandsniveau heeft, wordt de aflossingscapaciteit vastgesteld op het bedrag als bedoeld in het vorige lid, vermeerderd met 35% van het verschil tussen het inkomen en de toepasselijke bijstandsnorm.
3. Indien de terugvordering ziet op een fraudevordering wordt het in het tweede lid genoemde percentage verhoogd tot 50%.
4. De aflossingscapaciteit van een belanghebbende, waarvan de uitkering ingevolge de Participatiewet, IOAW of IOAZ is beëindigd in verband met werkaanvaarding, wordt gedurende een periode van zes maanden na beëindiging van die uitkering gelijkgesteld aan de aflossingscapaciteit zoals bepaald in het eerste lid.
5. In afwijking van het gestelde in de voorgaande leden, wordt met een betalingsvoorstel van de debiteur ingestemd voor zover daarmee de vordering binnen een periode van 36 maanden in zijn geheel kan worden afgelost en de voorgestelde aflossing tenminste € 25,00 per maand bedraagt.
6. In geval van beslaglegging door een derde, kan de aflossingscapaciteit ingevolge de vorige leden voor alle vorderingen worden bepaald op de volledige beslagruimte zoals bepaald in artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

Artikel 15. Tussentijdse beoordeling van een betalingsverplichting door het college

1. Het aflossingsbedrag, zoals medegedeeld in de terugvorderingsbeschikking of invorderingsbeschikking, geldt als een opgelegde betalingsverplichting.
2. Indien op basis van de vastgestelde aflossingsverplichting een vordering binnen een termijn van drie jaar volledig kan worden afgelost, en de aflossingsverplichting ook trouw wordt nagekomen, wordt geen heronderzoek ingesteld.
3. In de overige gevallen wordt ten minste eens per 24 maanden een heronderzoek naar de draagkracht ingesteld.
4. Indien het inkomen daartoe aanleiding geeft wordt als gevolg van het in het vorige lid bedoelde onderzoek de betalingsverplichting gewijzigd vastgesteld.
5. Het in het tweede en derde lid bepaalde laat onverlet dat het college bevoegd blijft om tussentijds de hoogte van een eerder vastgestelde betalingsverplichting te wijzigen dan wel de betalingsverplichting te wijzigen in een aflossingsverplichting ineens, indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Artikel 16. Verzoek tot wijziging van een betalingsverplichting door belanghebbende

1. Belanghebbende kan een schriftelijk verzoek indienen, onder bijvoeging van zijn financiële en andere relevante gegevens, tot:
  - a. wijziging van de eerder vastgestelde betalingsverplichting, of

- b. tijdelijk uitstel van de opgelegde betalingsverplichting, omdat belanghebbende meent de eerder vastgestelde periodieke aflossingsverplichting niet te kunnen voldoen.
2. Binnen acht weken na ontvangst van het verzoek neemt het college een besluit over de aanvraag als bedoeld in het eerste lid en deelt dit aan belanghebbende mede bij beschikking.
3. Het verzoek tot wijziging van de betalingsverplichting schort de lopende betalingsverplichting niet op, tenzij er sprake is van dringende redenen.
4. Tijdelijk uitstel van de opgelegde betalingsverplichting of matiging van de aflossingsverplichting anders dan als gevolg van inkomensachteruitgang, wordt niet aangemerkt als het voldoen aan de betalingsverplichting.

Artikel 17. Niet of niet meer voldoen aan de betalingsverplichting

Indien de belanghebbende niet bereid is tot het treffen van een betalingsregeling of een eerder opgelegde betalingsverplichting niet meer nakomt, wordt het terugvorderingsbesluit ten uitvoer gelegd door middel van:

- a. een executoriaal beslag overeenkomstig artikel 479g van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;
- b. beslag in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op basis van de executoriale titel die is verbonden aan een dwangbevel, als bedoeld in artikel 4:114 Awb;

Artikel 18. Rente en kosten

Indien moet worden overgegaan tot beslaglegging dan wordt de vordering slechts verhoogd met de wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, indien de invordering is overgedragen aan een gerechtsdeurwaarder.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 19. Citeertitel

Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als “Beleidsregels terugvordering Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Edam-Volendam”.

Artikel 20. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking de dag na publicatie en werken terug tot 1 januari 2016.

TOELICHTING BELEIDSREGELS TERUGVORDERING PARTICIPATIEWET, IOAW EN IOAZ

Terugvordering van kosten van bijstand die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht teveel of ten onrecht is uitbetaald, is verplicht. Voor overige gevallen is terugvordering een bevoegdheid van het college. Naast de bevoegdheid tot terugvordering is in de wet een aantal andere bevoegdheden opgenomen zoals de bevoegdheid tot het opschorten van het recht op uitkering, het herzien of intrekken van het recht op uitkering, het bruteren van de vordering en de wijze van invordering. Het college maakt gebruik van voornoemde bevoegdheden op grond van de bepalingen in deze beleidsregels.

Artikel 2. Algemene bepaling met betrekking tot de bevoegdheid tot opschorting, herziening, intrekking, terugvordering, bruterer en verrekening

- a. Indien de belanghebbende verwijtbaar de voor de verlening van uitkering van belang zijnde gegevens of de gevorderde bewijsstukken niet, niet tijdig of onvolledig heeft verstrekt, dan wel anderszins onvoldoende medewerking verleent, kan het college het recht op bijstand voor de duur van ten hoogste acht weken opschorten vanaf de eerste dag van de periode waarop het verzuim betrekking heeft, of vanaf de dag van het verzuim indien niet kan worden bepaald op welke periode dit verzuim betrekking heeft. In artikel 2, onder a, wordt bepaald dat het college gebruik maakt van deze bevoegdheid in de gevallen waar het vorenstaande aan de orde is. De belanghebbende wordt middels een beschikking op de hoogte gesteld van de opschorting en uitgenodigd het verzuim te herstellen binnen een door het college te stellen termijn.
- b. Het met terugwerkende kracht gewijzigd vaststellen van het recht op uitkering door middel van een herzienings- of intrekkingbesluit, al dan niet voorafgegaan door een opschorting met hersteltermijn, is deels een bevoegdheid van het college. In gevallen waarin er kennelijk in het verleden een niet correct toekenningsbesluit is genomen, maar dit niet is veroorzaakt door de belanghebbende, dan kan in voorkomende gevallen toch herziening of intrekking van het toekenningsbesluit aan de orde zijn. Dit zal zich vooral voordoen in gevallen waarin door het college onjuiste besluitvorming heeft plaatsgehad. Deze vorm van intrekking/herziening staat op gespannen voet met het rechtszekerheidsbeginsel. Op grond van dit beginsel kunnen rechten niet zonder meer met terugwerkende kracht worden gewijzigd. Doorslaggevend moet zijn of belanghebbende enige blaam treft bij het niet melden van de onjuiste situatie. De belanghebbende zal daarom "op zijn klompen" hebben kunnen aanvoelen dat er iets mis was met de toekenning. Als dit niet het geval is dan gaat het college niet over tot herziening/intrekking met terugwerkende kracht. Het uitkeringsrecht zal in dat geval uiterlijk met ingang van de datum waarop de onjuistheid is geconstateerd worden gewijzigd, mits de belanghebbende hiervan tijdig op de hoogte wordt gebracht.
Indien de belanghebbende het verzuim onder a. niet binnen de gestelde termijn herstelt, wordt het besluit tot toekenning van de uitkering ingetrokken met ingang van de eerste dag waarover het recht op uitkering is opgeschort.
- c. Naast de wettelijke verplichting om uitkering terug te vorderen die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht ten onrechte of tot een te hoog bedrag is ontvangen, heeft het college de bevoegdheid om uitkering terug te vorderen voor zover de uitkering:
  - *anders dan als gevolg van schending van de inlichtingenplicht ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;*
Een uitkering is ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend wanneer achteraf komt vast te staan dat over de betreffende periode geen, of tot een lager bedrag, recht op uitkering bestond. Voorafgaand aan deze terugvordering dient eerst een herzienings- of intrekkingbesluit te worden genomen.
  - *in de vorm van een geldlening is verleend en de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk worden nagekomen;*
Aan de uitkering die in de vorm van een geldlening is verleend dient in alle gevallen een terugbetalingsverplichting te worden verbonden (vastgelegd in het toekenningsbesluit). Pas wanneer deze verplichting niet wordt nagekomen wordt ten aanzien van het nog resterende bedrag van de lening een terugvorderingsbesluit genomen.
  - *voortvloeit uit gestelde borgtocht;*
Borgstelling is een vorm van bijstandsverlening. Dit betekent dat in het toekenningsbesluit vastgelegd moet zijn dat het college bijstand heeft verleend in de vorm van een borgstelling. Deze bijstand komt echter pas tot uitbetaling (aan de geldverstrekker) als de belanghebbende in gebreke blijft met het terugbetalen van de door de geldverstrekker aan hem geleende geldsom. Op het moment van uitbetaling van de bijstand ontstaat tevens een vordering die op

grond van artikel 58 lid 2 sub c van de Participatiewet kan worden teruggevorderd. In dat geval is, evenals bij de terugvordering van een geldlening, een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk.

- *ingevolge artikel 52 Participatiewet bij wijze van voorschot is verleend en nadien is vastgesteld dat geen recht op bijstand bestaat;*
Een voorschot wordt op grond van artikel 52 Participatiewet van rechtswege verstrekt als een renteloze geldlening. Dit impliceert dat belanghebbende deze lening moet terugbetalen. Het genoemde artikel regelt dat het verstrekte voorschot ineens wordt verrekend met de toegekende uitkering over de periode waarop het voorschot betrekking had. Soms is verrekening van dit voorschot niet of niet volledig mogelijk. Dat kan zijn omdat er geen toekenning van uitkering tot stand komt of dat de toegekende uitkering niet toereikend is om het totale bedrag van het voorschot ineens te verrekenen. Het openstaande bedrag van het voorschot wordt dan van belanghebbende teruggevorderd op grond van artikel 58 lid 2 sub d van de Participatiewet. Wanneer deze omstandigheid zich voordoet dan is een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk ten aanzien van het bedrag dat niet (volledig) kan worden verrekend.
- *anderszins onverschuldigd is betaald voor zover de belanghebbende dit redelijkerwijs had kunnen begrijpen, of*
Er kunnen naast de hierboven genoemde omstandigheden andere redenen zijn waardoor de uitkering bij nader inzien onverschuldigd is betaald. Bijvoorbeeld wanneer als gevolg van een administratieve vergissing ten onrechte uitkering is verleend. Als restrictie geldt dat alleen kan worden teruggevorderd indien de belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij ten onrechte een uitkering ontving. Voor de hier bedoelde vorm van terugvordering geldt een wettelijke vervaltermijn van 2 jaar.
- *anderszins onverschuldigd is betaald, waaronder begrepen dat:*
  - *de belanghebbende naderhand met betrekking tot de periode waarover uitkering is verleend, over in aanmerking te nemen middelen als bedoeld in paragraaf 3.4 Participatiewet, artikel 8 IOAW, artikel 8 IOAZ, beschikt of kan beschikken;*
  - *uitkering is verleend met een bepaalde bestemming en naderhand door de belanghebbende vergoedingen of tegemoetkomingen worden ontvangen met het oog op die bestemming.*

Hier wordt bedoeld op situaties waarin ten onrechte uitkering is verleend in afwachting van het beschikbaar komen van middelen (inkomen of vermogen), of wanneer achteraf een vergoeding wordt ontvangen voor kosten waarvoor in een eerder stadium al een uitkering is ontvangen.

Op grond van de terugvorderingsbepalingen in de Participatiewet, IOAW en IOAZ kan de verstrekte uitkering van alle gezinsleden worden teruggevorderd.

De uitkering die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsuitkering is verleend, maar wel als zodanig verleend had moeten worden, kan tevens worden teruggevorderd van de persoon met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden. Anders gesteld: uitkering die aan een alleenstaande is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, kan tevens van de verzwegen partner worden teruggevorderd. Duidelijk moet zijn dat:

- De ontvanger het voeren van een gezamenlijke huishouding met deze partner heeft verzwegen, en
- De verzwegen partner van de uitkeringsverlening op de hoogte was.

Alle gezinsleden waarvan in bovengenoemde situaties kan worden teruggevorderd zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele vordering. Dit betekent in de praktijk dat het gehele bedrag van elk persoon kan worden teruggevorderd. In gevallen waarin één (of meer) gezinsleden niet in staat is (zijn) om het (volledige) bedrag terug te betalen, kunnen andere gezinsleden voor het gehele (restant) bedrag worden aangesproken. In principe dienen alle debiteuren die hoofdelijk aansprakelijk zijn hun aandeel in de aflossing onderling met elkaar te verrekenen. Hier ligt geen taak voor de gemeente.

In artikel 2, onder c, wordt bepaald dat het college gebruik maakt van voornoemde bevoegdheden.

- d. In de verschillende wetten is, voor zover van toepassing, het bruteren van de vordering, over het algemeen aan het einde van het kalenderjaar, als bevoegdheid geformuleerd. Door deze bepaling met een dwingend karakter op te nemen in de beleidsregels brengt het college tot uiting dat in alle

gevallen waarin de vordering niet binnen het kalenderjaar wordt terugbetaald, deze zal worden gebruteerd (behoudens de in artikel 3, derde lid genoemde uitzondering).

Met betrekking tot fraudevorderingen ontstaan vanaf 1 januari 2013 geldt overigens de verplichting om 'kosten' van bijstand terug te vorderen. Tot deze kosten behoren tevens de afgedragen premies en belastingen. Ten aanzien van deze vorderingen geldt dan ook: niet binnen het kalenderjaar terugbetaald? Dan verplicht brutereren.

Artikel 3. Uitzonderingen voortvloeiende uit jurisprudentie

1. De zes maanden jurisprudentie komt er kortheidshalve op neer dat het college binnen zes maanden nadat zij een signaal heeft ontvangen, over dient te gaan tot aanpassing van het recht op uitkering. Een signaal kan daarbij worden gedefinieerd als relevante informatie over de uitkeringsgerechtigde waaruit kan worden afgeleid dat sprake is van een dusdanige fout, dat het college op grond daarvan actie zou moeten ondernemen. Vindt geen aanpassing van het recht op uitkering plaats binnen de genoemde zes maanden, dan dient het college van terugvordering af te zien voor het deel dat na deze zes maanden nog te veel aan uitkering is verstrekt.
2. De zes maanden jurisprudentie speelt niet indien sprake is van schending van de inlichtingenplicht.
3. Het brutereren van de vordering is een bevoegdheid. Naar vaste rechtspraak dient te worden afgezien van brutereren, indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van een belanghebbende en hem niet kan worden verweten dat de betaling van de schuld niet reeds is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.

Artikel 4. Reikwijdte vorderingen op grond van het Bbz 2004

Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) is een Algemene Maatregel van Bestuur die gebaseerd is op de Participatiewet (artikel 78f Participatiewet), maar ten aanzien van terugvordering daarvan afwijkt omdat terugvordering in het Bbz 2004 een verplichtend karakter heeft. Het gestelde in deze beleidsregels is dan ook slechts van toepassing voor zover in het Bbz 2004 niet dwingend anders is bepaald.

Artikel 5. Geheel of gedeeltelijk afzien van terugvordering wegens schuldenproblematiek

Wanneer een uitkeringsvordering door middel van een terugvorderingsbesluit is vastgelegd, kan er in een later stadium reden zijn om de vordering (gedeeltelijk) kwijt te schelden.

Uitgangspunten voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding zijn de volgende:

- Er is sprake van een problematische schuldsituatie.
- De schuldregeling zal door een erkende schuldhulpverleningsorganisatie of Nederlandse gemeente moeten plaatsvinden.
- Het besluit af te zien van terugvordering dient bij te dragen aan een structurele oplossing van de problematische schuldsituatie.
- Omwille van gelijkheid tussen schuldeisers onderling is het uitgangspunt dat de gemeente in ieder geval betaling van een evenredig deel van de vordering tegemoet kan zien in vergelijking met de andere schuldeisers van gelijke rang. Dit betekent dat de gemeente er rekening mee dient te houden dat in ieder geval een verdeelsleutel wordt gevonden waaruit dat blijkt. Het is ongewenst dat gemeenten zouden afzien van terugvordering in een situatie waarin een of meer schulden buiten de schuldregeling blijven voortbestaan. Hierdoor zullen vroeger of later opnieuw problemen ontstaan, terwijl de doelstelling juist is om bij te dragen aan een definitieve oplossing voor de problematische schuldsituatie van belanghebbende.

Er wordt geen medewerking verleend aan een schuldregeling indien er sprake is van een in het tweede lid genoemde situatie.

De wet staat niet toe dat het college medewerking verleent aan een schuldregeling indien een vordering is ontstaan door het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht (fraudevordering) en hiervoor een bestuurlijke boete is opgelegd of aangifte is gedaan op grond van het Wetboek van Strafrecht, voor zover deze medewerking leidt tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van deze vordering (artikel 60c Participatiewet, artikel 29a IOAW en artikel 29a IOAZ). Medewerking aan een schuldregeling ten aanzien van deze vorderingen is wel mogelijk wanneer de desbetreffende vordering bijvoorbeeld wordt opgeschort of wanneer gedurende de schuldregeling gedeeltelijke betaling plaatsvindt en na afloop van de regeling het resterende bedrag van de vordering dient te worden betaald. Zolang de vordering aan het einde van de schuldregeling niet geheel of gedeeltelijk is kwijtgescholden, mag de gemeente meewerken aan een schuldregeling.

De in het derde lid gegeven opsomming van situaties die leiden tot intrekking van een besluit tot kwijtschelding is limitatief. Dit betekent dat na het zich voordoen van een of meerdere feiten de verplichting tot terugvordering herleeft. Dit brengt met zich mee dat het college in het kader van de schuldsaneringsregeling bij de besluitvorming met betrekking tot het afzien van terugvordering een voorbehoud dient te maken voor deze omstandigheden.

Artikel 6 en 7. Afzien van terugvordering of van verdere terugvordering na het voldoen aan de betalingsverplichting

Uitgangspunt is dat alle vorderingen volledig worden terugbetaald. Het is dan ook niet de bedoeling dat de in deze beleidsregels beschreven situaties in alle gevallen automatisch leiden tot afzien van verdere terugvordering ook wel kwijtschelding genoemd. Bij elk individueel geval zal moeten worden bezien of er een gegronde reden is om af te zien van (verdere) terugvordering.

Wanneer er sprake is van een in het eerste lid van artikel 7 genoemde uitzondering, wordt niet afgezien van verdere terugvordering.

Met de invoering van de Wet aanscherping komen fraudevorderingen die zijn ontstaan vanaf 1 januari 2013 slechts in de bij wet geregelde situaties (artikel 58, zevende lid Participatiewet en artikel 25, zesde lid van de IOAW en IOAZ) voor kwijtschelding in aanmerking, welke zijn uitgewerkt in deze beleidsregels (artikel 6, eerste lid in samenhang met het derde lid, en artikel 8, eerste lid in samenhang met het tweede lid).

Artikel 8. Ambtshalve kwijtschelding

Hierbij kan gedacht worden aan een persoon van wie de verblijfplaats onbekend is of zich definitief gevestigd heeft in een land waarmee Nederland geen executieverdrag heeft. Een ander voorbeeld is de schuld die vijf (of tien) jaar onbetaald is gebleven vanwege aflossing op andere (preferente) schulden. Het college zal bij het besluit om af te zien van (verdere) terugvordering de afweging moeten maken of nog op enig moment valt te verwachten dat belanghebbende zijn schuld zal kunnen afbetalen.

Artikel 9. Afzien van terugvordering bij kruimelbedragen

Uit doelmatigheidsoverwegingen kan, in afwijking van artikel 2 onder c, besloten worden om niet tot terugvordering over te gaan. Het gaat om gevallen waarin de terug te vorderen uitkering dermate laag is, dat de kosten die de terugvordering met zich meebrengt hoger zullen zijn dan de vordering. Dit is niet aan de orde indien er mogelijkheden zijn tot verrekening.

Artikel 10. Afzien van terugvordering wegens dringende redenen

Van gehele of gedeeltelijke terugvordering kan worden afgezien, als er sprake is van dringende redenen. Het moet hier gaan om incidentele gevallen, gebaseerd op een individuele afweging van alle relevante feiten en omstandigheden.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de financiële gevolgen van een terugvorderingsbesluit niet als dringende redenen worden aangemerkt, omdat de beslagvrije voet hierin voldoende bescherming biedt.

Artikel 11. Algemeen

In dit artikel is geregeld dat het college de invordering gelijktijdig met de afgifte van het terugvorderingsbesluit start, en welke aspecten in ieder geval onderdeel uitmaken van het terugvorderingsbesluit.

Artikel 12. Verrekening

Ten aanzien van fraudevorderingen ontstaan vanaf 1 januari 2013 en de daarmee samenhangende boete geldt een verrekeningsplicht.

Voor overige terugvorderingen heeft het college de bevoegdheid om tot verrekening over te gaan. Dit artikel regelt dat het college, indien mogelijk, ook ten aanzien van deze vorderingen direct overgaat tot verrekening.

Bij invordering middels verrekening dient het college de beslagvrije voet in acht te nemen (artikel 4:93 lid 4 Awb).

Artikel 13. Uitstel van betaling

In beginsel rust op de belanghebbende de verplichting om de gehele vordering binnen de geboden betalingstermijn te voldoen. Het college is echter bevoegd om belanghebbende uitstel van betaling te verlenen en daaraan voorwaarden te verbinden.

Artikel 14. Vaststelling van de hoogte van de maandelijkse aflossingscapaciteit

In dit artikel is geregeld hoe de aflossingscapaciteit wordt vastgesteld. Bij uitstroom in verband met werkaanvaarding en bij niet Participatiewet-, IOAW- of IOAZ-gerechtigden wordt bij de berekening van de aflossingscapaciteit bewust een deel van het meerkomen niet meegenomen. Achterliggende gedachte hierbij is dat (de uitstroom naar) werk ook voor een belanghebbende met schulden financieel aantrekkelijk is.

Artikel 15. Tussentijdse beoordeling van een betalingsverplichting door het college

Het wordt niet efficiënt geacht om belanghebbenden te vragen naar wijziging van de financiële omstandigheden indien vaststaat dat bij regelmatige betaling de vordering binnen 3 jaar is afgelost. Immers zodra er niet wordt betaald zal er altijd een onderzoek komen wegens wanbetaling en bepaald worden welke verdere stappen moeten worden ondernomen.

Artikel 16. Verzoek tot wijziging van een betalingsverplichting door belanghebbende

Op basis van de inkomensgegevens van belanghebbende wordt vastgesteld of er sprake is van aflossingscapaciteit (zie artikel 14).

Uitgangspunt is dat in principe geen rekening wordt gehouden met schulden aan derden wanneer dit de aflossingsverplichting aan de gemeente aantast. Wanneer toch rekening gehouden wordt met financiële verplichtingen aan derden heeft dit direct gevolgen voor de periode waarover de aflossing aan de gemeente moet worden gedaan en eventuele kwijtscheldingsopties (zie artikel 6). Hiertoe is in het vierde lid bepaald dat in dat geval geen sprake is van het voldoen aan de betalingsverplichting.

Artikel 17. Niet of niet meer voldoen aan de betalingsverplichting

Het college kan overgaan tot dwanginvordering door middel van het leggen van vereenvoudigd derdenbeslag (art. 479g Rv) nadat een dwangbevel is uitgevaardigd en per post aan de debiteur is toegezonden.

Daarnaast staat de weg van executoriaal beslag via de gerechtsdeurwaarder open indien vereenvoudigd derdenbeslag niet mogelijk is of beslag moet worden gelegd op (on)roerende zaken.